31/07/2019

Αγία Σοφία: 1.500 Χρόνια Ιστορίας

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Ένα μνημείο-σύμβολο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Μία υπερσύγχρονη Θόλος Εικονικής Πραγματικότητας. Ενδελεχής επιστημονική έρευνα ετών από τα στελέχη και τους επιστημονικούς συνεργάτες του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού. Τα στοιχεία αυτά συνθέτουν το «σκηνικό» της νέας διαδραστικής παραγωγής Εικονικής Πραγματικότητας «Αγία Σοφία: 1.500 Χρόνια Ιστορίας» που αποτελεί μία πλήρη ψηφιακή αναπαράσταση του ναού της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη και δημιουργήθηκε ειδικά για το θέατρο Εικονικής Πραγματικότητας «Θόλος» του Κέντρου Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος».

Οι θεατές καλούνται σε ένα μοναδικό ταξίδι ανακάλυψης. Μια μαγευτική ξενάγηση για μικρούς και μεγάλους, στην οποία οι επισκέπτες δεν είναι απλοί παρατηρητές, αλλά συμμετέχουν σε διάφορα σενάρια και περιηγήσεις. Αναπαρίσταται, με πλήρη λεπτομέρεια, το εσωτερικό του ναού, ο αρχιτεκτονικός του σχεδιασμός, ο γλυπτός και ψηφιδωτός διάκοσμος και παράλληλα, παρουσιάζονται οι διάφορες φάσεις κατασκευής του μνημείου και σημαντικά ιστορικά, κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία της ζωής του Βυζαντίου. Η νέα διαδραστική αυτή παραγωγή δίνει την ευκαιρία στο κοινό να επισκεφθεί τον εμβληματικό αυτό χώρο και να τον

παρατηρήσει όπως ήταν στην περίοδο της ακμής του.

Ως αφετηρία της περιήγησης έχει επιλεχθεί η εξέλιξη της Αγίας Σοφίας από την Ιουστινιάνεια περίοδο (6οςαιώνας). Ουσιαστικά, χρησιμοποιείται το αρχιτεκτονικό μοντέλο του τέλους του 6ου αιώνα. Ταυτόχρονα, ανασυστάθηκε το μεγαλύτερο μέρος του εσωτερικού διακόσμου κατά την Κομνήνεια περίοδο (11ος-12ος αιώνας), όπως αυτός σωζόταν και αποκαλύφθηκε από την έρευνα μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα.

Επιπλέον, η Μεσοβυζαντινή και Υστεροβυζαντινή περίοδος προσφέρουν πολλές πληροφορίες για το ιστορικό πλαίσιο, καθώς και για το οικοδομικό περιβάλλον, Έτσι, η «Αγία Σοφία» δεν είναι μια απλή παρουσίαση του αρχιτεκτονήματος, αλλά μια γλαφυρή περιγραφή της κοινωνίας της περιόδου με αφορμή το μνημείο.

Το «ιδιαίτερο» της νέας παραγωγής είναι ότι οι θεατές συμμετέχουν, απαντώντας σε ερωτήματα κατά τη διάρκεια της περιήγησης.

Περιήγηση στο Μνημείο-Ιστορική, αρχιτεκτονική προσέγγιση

Το 532, μετά από την καταστροφή της θεοδοσιανής Αγίας Σοφίας κατά τη Στάση του Νίκα τον Ιανουάριο, ο Ιουστινιανός ανέθεσε στους μαθηματικούς και αρχιτέκτονες Ανθέμιο και Ισίδωρο την ανέγερση ενός νέου ναού της Αγίας Σοφίας. Οι δύο αρχιτέκτονες εκπόνησαν ένα πρωτότυπο και μεγαλεπήβολο αρχιτεκτονικό σχέδιο, που οδήγησε στην κατασκευή ενός ναού, που έμελλε να μείνει ως το σημαντικότερο επίτευγμα όχι μόνο της Ιουστινιάνειας, αλλά της βυζαντινής ναοδομίας εν γένει. Το σενάριο της βασικής περιήγησης δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να περιηγηθεί στο βασικό συμβατικό αρχιτεκτονικό μοντέλο, γνωρίζοντας τα βασικά σημεία της Ιουστινιάνειας Αγίας Σοφίας. Ξεναγός στην περιήγηση αυτή είναι ένας σύγχρονος ερευνητής, ο οποίος μεταφέρει στον επισκέπτη ιστορίες και παραδόσεις σχετικά με το ναό, αλλά και τους κατοίκους της Κωνσταντινούπολης σε διάφορες εποχές, μέσα από βυζαντινά κείμενα και πηγές. Επίσης, δίνει πληροφορίες για θέματα της σύγχρονης έρευνας σχετικά με το ναό.

Εκκλησιαστική Σύνοδος: Η Σύνοδος του 879/880 και ο απόηχός της-Θρησκευτική, εκκλησιαστική πτυχή

Το φθινόπωρο του 879 στην Κωνσταντινούπολη συγκλήθηκε Εκκλησιαστική Σύνοδος, που επικύρωσε τη δεύτερη εκλογή του Φωτίου στον πατριαρχικό θρόνο. Μεταξύ άλλων, αναδεικνύεται ο ναός της Αγίας Σοφίας ως χώρος στον οποίο διαδραματίστηκαν γεγονότα-σταθμοί. Ο αφηγητής, μέσα από επαρκώς τεκμηριωμένες πηγές, φωτίζει τους πολιτικούς συσχετισμούς και τις διπλωματικές

κινήσεις σε σχέση με τη σφαίρα επιρροής της Ρώμης και της Κωνσταντινούπολης αντίστοιχα. Προκειμένου να τονιστεί η συμβολική διάσταση του χώρου παρουσιάζεται αφηγηματικά και περιληπτικά ένα άλλο γεγονός-σταθμός στις σχέσεις Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας: Το σχίσμα του 1054.

Ο Εσωτερικός Διάκοσμος-Τέχνη και καλλιτεχνική ακτινοβολία

Στην νοητή αυτή διαδρομή, μπορεί κανείς να παρακολουθήσει την εξέλιξη του εικονογραφικού προγράμματος του μνημείου. Ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να έρθει σε επαφή με σημαντικά ψηφιδωτάτης βυζαντινής μνημειακής τέχνης, καθώς επίσης, παίρνει πληροφορίες για τα τεχνικά ζητήματα κατασκευής.

1261: Στέψη του Μιχαήλ Η’ Παλαιολόγου-Πολιτική, ιδεολογική πτυχή

Στις 15 Σεπτεμβρίου 1261 ο Μιχαήλ Η’ Παλαιολόγος εστέφθη αυτοκράτορας στην Αγία Σοφία, ένα μήνα μετά την ανάκτηση της βυζαντινής πρωτεύουσας από τους Σταυροφόρους, ιδρύοντας την τελευταία βυζαντινή δυναστεία των Παλαιολόγων.

Στο σημείο αυτό περιγράφεται το γεγονός μέσα από τις πηγές και παρουσιάζεται η τελετή που έλαβε χώρα κατά την στέψη του αυτοκράτορα.

Φυσικές καταστροφές και οριστική διαμόρφωση κατά την υστεροβυζαντινή περίοδο (πτυχή: αρχιτεκτονική)

Κατά τους Παλαιολόγειους χρόνους (13ος-14ος αι.) ο ναός της Αγ. Σοφίας υπέστη για άλλη μια φορά σημαντικές καταστροφές, ενώ στις επισκευές και την επαναδιακόσμηση του εσωτερικού, το μνημείο έλαβε την τελική του μορφή, με την οποία σώζεται μέχρι σήμερα.

Η Αγία Σοφία, σύμβολο πνευματικό και πολιτικό της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, ένα θαύμα της βυζαντινής αρχιτεκτονικής, επιβίωσε ως τις ημέρες μας παρά τις αντιξοότητες και αποτελεί ένα μνημείο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

πηγή:http://www.hellenic-cosmos.gr/